

EXPUNERE DE MOTIVE

la propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap "Legea Iubirii II"

I. Necesitatea intervenției legislative

Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap instituie cadrul general privind exercitarea drepturilor persoanelor cu handicap și stabilește obligații extinse în materia accesibilității mediului fizic, informațional și comunicațional, a transportului și a serviciilor destinate publicului.

Cadrul normativ existent reglementează accesibilizarea clădirilor și infrastructurii, transportului, informației și comunicațiilor și prevede, în anumite domenii, obligații concrete de asistență și comunicare în relația directă cu persoanele cu handicap.

Prezenta inițiativă nu urmărește să înlocuiască, să reia sau să diminueze aceste obligații.

Analiza cadrului normativ relevă însă necesitatea consolidării unei dimensiuni distincte a accesibilității: **pregătirea unitară a personalului chemat să respecte, în relația directă cu publicul, obligațiile existente și să asigure accesului efectiv la serviciul respectiv, atunci când modalitatea obișnuită de furnizare nu poate fi utilizată de o persoană cu handicap.**

Existența formală a unei măsuri de accesibilizare nu garantează, în toate situațiile, posibilitatea persoanei de a utiliza efectiv serviciul.

Accesibilitatea trebuie privită ca întregul parcurs necesar beneficiarului pentru a utiliza serviciul: accesul la spațiu, accesul la informație și comunicare, interacțiunea cu personalul, posibilitatea de a beneficia de sprijin și existența unei soluții alternative atunci când modalitatea obișnuită de furnizare nu este accesibilă.

Prin prezenta propunere legislativă se urmărește, în consecință, consolidarea trecerii de la accesibilitatea formală la **accesul funcțional**.

II. Cadrul constituțional

Articolul 50 din Constituția României consacră protecția specială a persoanelor cu handicap și obligația statului de a asigura realizarea unei politici

naționale de egalitate a șanselor, prevenire și tratament, în vederea participării efective a persoanelor cu handicap la viața comunității.

Măsurile propuse contribuie la realizarea acestor obligații constituționale prin reducerea barierelor care pot apărea nu numai în mediul fizic, ci și în relația directă dintre persoana cu handicap și furnizorul serviciului.

Inițiativa urmărește asigurarea condițiilor necesare pentru exercitarea efectivă, și nu exclusiv formală, a drepturilor recunoscute de legislația în vigoare.

III. Obligațiile internaționale asumate de România

România a ratificat Convenția Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități prin Legea nr. 221/2010.

Convenția consacră principiile respectării demnității și autonomiei individuale, nediscriminării, participării și incluziunii depline și efective în societate, egalității de șanse și accesibilității.

Articolul 8 al Convenției privește creșterea gradului de conștientizare și combaterea stereotipurilor, prejudecăților și practicilor dăunătoare.

Articolul 9 privind accesibilitatea impune adoptarea unor măsuri adecvate pentru identificarea și eliminarea obstacolelor și barierelor în calea accesibilității și susține formarea actorilor implicați în problemele de accesibilitate.

De asemenea, Convenția consacră principiul consultării și implicării persoanelor cu dizabilități, prin organizațiile lor reprezentative, în elaborarea legislației și politicilor care le privesc.

Prezenta inițiativă transpune aceste principii într-un mecanism practic de formare, acces funcțional, monitorizare și participare.

IV. Cadrul legislativ existent

Legea nr. 448/2006 conține deja un ansamblu consistent de obligații în materia accesibilității.

Cadrul normativ prevăzut în Capitolul IV reglementează, între altele:

- accesibilitatea mediului fizic, informațional și comunicațional;

- adaptarea clădirilor și infrastructurii;
- accesibilitatea transportului;
- accesibilitatea informațiilor;
- obligații specifice pentru anumite servicii;
- asigurarea unor modalități specializate de comunicare;
- obligații privind serviciile de informare și relații cu publicul.

Legislația stabilește inclusiv obligații concrete de asistență în anumite sectoare.

Cadrul normativ a continuat să fie dezvoltat în anul 2026 prin Legea nr. 102/2026 pentru completarea art. 70 din Legea nr. 448/2006.

Prezenta inițiativă ține seama de aceste modificări și are un obiect de reglementare complementar.

Programul național de formare propus nu înlocuiește obligațiile privind interpretării autorizate, personalul specializat, tehnologiile asistive, materialele accesibile sau orice alte forme de accesibilizare prevăzute de legislația în vigoare.

V. Necesitatea unui Program național de formare

Legislația actuală stabilește numeroase obligații privind accesibilitatea și, pentru anumite servicii, obligații concrete de sprijin acordat persoanelor cu handicap.

Nu există însă un mecanism transversal și standardizat la nivel național prin care personalul care interacționează direct cu publicul să dobândească un set comun de competențe minime privind accesibilitatea serviciilor și relația cu persoanele cu handicap.

În lipsa unui asemenea mecanism, nivelul de pregătire poate varia semnificativ între instituții, furnizori și chiar între persoane care exercită atribuții similare.

Aplicarea efectivă a unui drept nu trebuie să depindă exclusiv de experiența, sensibilitatea sau gradul individual de informare al persoanei cu care beneficiarul interacționează.

Din acest motiv se propune instituirea **Programului național de formare privind accesibilitatea serviciilor și interacțiunea cu persoanele cu handicap**.

VI. Caracterul Programului

Programul nu urmărește transformarea personalului care lucrează cu publicul în specialiști în domeniul dizabilității.

Obiectivul este dobândirea unor competențe de bază, aplicabile în activitatea profesională curentă, utile și necesare interacțiunii cu persoane cu dizabilități aflate în diferite situații.

Formarea prin acest program privește, între altele:

- respectarea demnității, autonomiei și voinței persoanei;
- modalitatea adecvată de comunicare;
- bune practici în interacțiunea cu persoane cu diferite tipuri de handicap;
- modalitatea corectă de oferire a sprijinului;
- accesul la informație;
- soluțiile alternative de acces;
- prevenirea discriminării și stigmatizării;
- obligațiile legale existente;
- mecanismele de sesizare.

Pentru limitarea sarcinii administrative și financiare, cursul este disponibil online și gratuit. Cursul de bază se parcurge o singură dată.

Actualizarea ulterioară a cunoștințelor se realizează prin module punctuale atunci când intervin modificări legislative, modificări ale standardelor de accesibilitate sau evoluții relevante ale bunelor practici.

VII. Persoanele cărora li se aplică Programul

În sectorul public, obligația privește personalul autorităților și instituțiilor publice ale cărui atribuții presupun interacțiunea directă și nemijlocită cu publicul.

Inițiativa are în vedere și anumite categorii de personal din cadrul furnizorilor privați de produse și servicii cărora le sunt deja aplicabile cerințe de accesibilitate potrivit legislației.

Extinderea nu este concepută nediferențiat.

Pentru stabilirea categoriilor de personal sunt prevăzute criterii privind:

- natura serviciului;
- caracterul esențial sau de interes general;
- frecvența interacțiunii cu publicul;
- impactul asupra accesului persoanelor cu handicap;
- dimensiunea furnizorului;
- proporționalitatea sarcinii administrative.

Pentru situațiile în care aplicarea integrală ar genera o sarcină disproporționată pot fi stabilite modalități simplificate de conformare.

VIII. Accesul funcțional

Inițiativa introduce conceptul de acces funcțional pentru a diferenția existența unei măsuri formale de accesibilizare de posibilitatea reală de utilizare a serviciului.

Accesul funcțional presupune ca persoana să poată utiliza efectiv serviciul în condiții de egalitate cu ceilalți, autonomie, siguranță și demnitate.

Conceptul nu înlocuiește și nu reduce cerințele existente privind accesibilizarea fizică, informațională sau comunicațională.

Rolul său este de a completa aceste cerințe prin orientarea către rezultatul efectiv al accesibilizării.

IX. Principiile privind interacțiunea

Proiectul instituie un număr limitat de principii minime privind relația personalului cu persoanele cu handicap.

Acestea vizează:

- respectarea demnității și autonomiei;
- comunicarea directă cu persoana;
- solicitarea acordului înainte de acordarea sprijinului fizic, atunci când situația permite;
- acordarea sprijinului necesar;
- utilizarea modalităților accesibile de comunicare;
- informarea asupra soluțiilor alternative;
- evitarea diferențierilor nejustificate.

Aceste norme nu urmăresc instituirea unui cod sancționator al limbajului și nici substituirea personalului specializat.

Ele stabilesc un standard profesional minim aplicabil relației directe cu publicul.

X. Monitorizarea

Pentru evaluarea eficienței măsurilor propuse este necesară existența unor date privind implementarea acestora.

În același timp, inițiativa urmărește evitarea creării unor sarcini administrative nejustificate.

Din acest motiv, datele privind participarea personalului la Program, barierele identificate, soluțiile alternative implementate și măsurile de remediere vor fi integrate, în măsura posibilului, în mecanismele de raportare existente.

Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități va putea centraliza aceste informații și publica date agregate privind implementarea.

XI. Punctul electronic unic de sesizare și direcționare

Pluralitatea instituțiilor cu competențe în domeniul drepturilor persoanelor cu handicap poate îngreuna identificarea de către cetățean a autorității căreia trebuie să i se adreseze într-o situație concretă.

Inițiativa propune existența unui punct electronic unic prin care pot fi semnalate problemele de accesibilitate.

Acesta nu reprezintă o nouă jurisdicție.

Mecanismul nu înlocuiește competențele Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități, Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Consiliului de monitorizare, instanțelor sau altor autorități competente.

Rolul său este de a facilita accesul cetățeanului la mecanismele deja existente și de a permite direcționarea sesizării către autoritatea competentă.

XII. Corelarea cu Legea nr. 8/2016

Legea nr. 8/2016 *privind înființarea mecanismelor prevăzute de Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități* instituie mecanisme specifice

privind promovarea, protecția și monitorizarea implementării Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități.

Prezenta inițiativă nu instituie un mecanism paralel de monitorizare a Convenției.

Datele și mecanismele prevăzute prin proiect au caracter administrativ și operațional și urmăresc evaluarea implementării măsurilor de accesibilitate și facilitarea accesului cetățeanului la autoritățile competente.

XIII. Participarea persoanelor cu handicap

Politicile și instrumentele care privesc direct persoanele cu handicap trebuie dezvoltate cu participarea efectivă a acestora.

Din acest motiv, proiectul prevede consultarea persoanelor cu handicap, prin organizațiile care le reprezintă, în:

- elaborarea Programului;
- stabilirea conținutului formării;
- actualizarea Programului;
- elaborarea normelor metodologice;
- evaluarea instrumentelor de implementare.

Participarea persoanelor vizate constituie atât o condiție pentru eficiența măsurilor, cât și un principiu consacrat de Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități.

XIV. Proportionalitatea măsurilor

Proiectul urmărește menținerea unui raport echilibrat între beneficiul social urmărit și sarcinile administrative generate.

În acest sens:

- cursul este gratuit;
- cursul poate fi parcurs online;
- cursul de bază se parcurge o singură dată;
- actualizarea se realizează prin module punctuale;
- obligația privește personalul care interacționează efectiv cu publicul;
- aplicarea în sectorul privat este diferențiată;
- sunt prevăzute criterii de proportionalitate;
- pentru anumite categorii pot exista modalități simplificate de conformare;

- raportarea este integrată, în măsura posibilului, în mecanismele deja existente;
- implementarea este etapizată.

XV. Impactul social

Prin măsurile propuse se urmăresc:

- îmbunătățirea accesului efectiv la servicii;
- creșterea autonomiei persoanelor cu handicap;
- reducerea barierelor atitudinale și comunicaționale;
- creșterea nivelului de pregătire a personalului;
- uniformizarea unor competențe minime privind interacțiunea cu persoanele cu handicap;
- facilitarea identificării unor soluții alternative de acces;
- simplificarea mecanismului de sesizare;
- creșterea capacității administrației de a identifica bariere recurente.

În lipsa unui studiu de impact economic, inițiativa nu fundamentează măsurile propuse pe estimări privind reducerea prestațiilor sociale sau a altor cheltuieli publice indirecte.

XVI. Impactul administrativ

Utilizarea unui Program unic la nivel național evită necesitatea dezvoltării unor programe distincte de formare de către fiecare instituție.

Platforma electronică permite standardizarea conținutului, actualizarea centralizată și accesul unui număr mare de participanți.

Integrarea raportării în mecanismele existente și posibilitatea utilizării unei infrastructuri informatice comune pentru Program și pentru componenta de sesizare urmăresc limitarea costurilor și a sarcinilor administrative.

XVII. Impactul financiar și sursele de finanțare

Principalele costuri directe sunt legate de:

- dezvoltarea sau adaptarea infrastructurii electronice;
- realizarea conținutului Programului;
- mentenanța și actualizarea platformei;
- administrarea sistemului de certificare;
- dezvoltarea componentei de sesizare și direcționare;
- administrarea și actualizarea periodică a conținutului.

Finanțarea poate fi asigurată, în condițiile legii, din bugetul de stat, fonduri externe nerambursabile și alte surse legal constituite.

Impactul financiar exact urmează să fie determinat prin fișa financiară aferentă inițiativei, pe baza datelor solicitate autorităților competente și cu respectarea dispozițiilor constituționale și legale privind finanțele publice.

XVIII. Consultarea publică

Inițiatorii au derulat în perioada cuprinsă între cele două sesiuni parlamentare din 2026 o campanie de informare publică în mediul online prin canalele de social media cu privire la acest proiect, astfel încât orice persoană interesată a avut posibilitatea de a contribui la conturarea optima a acestui demers legislativ.

În procesul de definitivare a Programului vor fi consultate cel puțin:

- persoane cu diferite tipuri de handicap;
- organizații reprezentative ale persoanelor cu handicap;
- Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități;
- Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării;
- Consiliul de monitorizare;
- autorități publice centrale și locale;
- reprezentanți ai furnizorilor de servicii;
- organizații patronale și profesionale relevante;
- specialiști în accesibilitate și comunicare.

Rezultatele consultării vor fi avute în vedere la definitivarea soluțiilor de operaționalizare a programului și a normelor metodologice de implementare.

XIX. Concluzii

Legea nr. 448/2006 stabilește deja un cadru extins privind accesibilitatea și numeroase obligații concrete pentru autorități, instituții și furnizori de servicii.

Prezenta inițiativă nu pornește de la premisa inexistenței acestor drepturi și obligații.

Ea urmărește să răspundă unei probleme intrinseci cadrului normativ existent, în special cu privire la viabilizarea și eficientizarea sporite a acestuia, și anume:

modul în care obligațiile existente sunt aplicate concret în relația propriu-zisă dintre persoana cu handicap și persoana care furnizează serviciul.

Un serviciu accesibil presupune nu numai infrastructură adaptată, ci și personal care cunoaște regulile de bază ale interacțiunii, posibilitatea identificării unei soluții alternative atunci când accesul obișnuit este obiectiv imposibil și existența unor instrumente simple prin care problemele pot fi semnalate și urmărite.

Programul național de formare propus creează un standard comun de pregătire.

Reglementarea accesului funcțional urmărește rezultatul concret al accesibilizării.

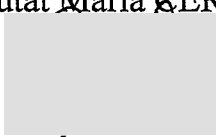
Mecanismele de monitorizare și sesizare facilitează identificarea barierelor și aplicarea efectivă a drepturilor deja recunoscute de lege.

Accesibilitatea nu este îndeplinită numai atunci când există o măsură tehnică. Ea este îndeplinită atunci când persoana poate utiliza efectiv serviciul, în condiții de egalitate, autonomie și demnitate cu sprijinul real a persoanei desemnate/abilitate din partea furnizorului.

Față de cele prezentate, supunem Parlamentului României spre dezbateră și adoptare prezenta propunere legislativă.

INITIATOR

Deputat Maria GERNIT

PARTIDUL OĂMENILOR TINERI

Propunere legislativă Legea cablerii II[illegible]